



LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

VALSTS PREZIDENTA PAZIŅOJUMS

Rīgā

2019. gada 5. augustā

Nr. 3

Par Latvijas Republikas Satversmes 52. panta piemērošanu

Kopš Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) izstrādāšanas un pieņemšanas būtiski pieaugusi valsts starptautiskās reprezentācijas intensitāte. Valsts prezidentam un Saeimas priekšsēdētājam ir nepieciešams daudz biežāk atrasties ārpus valsts robežas, pārstāvot valsts intereses. Latvijas iesaiste dažādos daudzpusējos un divpusējos starptautiskos sadarbības formātos var prasīt aktīvu Valsts prezidenta un Saeimas priekšsēdētāja līdzdalību viņu pilnvaru ietvaros.

Satversmes 52. panta otrais teikums paredz: ja Valsts prezidents atrodas ārpus valsts robežas, viņa vietu izpilda Saeimas priekšsēdētājs. Satversmes 52. panta piemērošanas praksē vairākkārt bijuši gadījumi, kad vienlaikus ārpus valsts robežas ir atradušies kā Valsts prezidents, tā arī Saeimas priekšsēdētājs. Šajā laikā Valsts prezidenta vietu faktiski pildījis Saeimas priekšsēdētāja biedrs (*skat.: Lībiņa-Egnere I., Kārklīņa A. Satversmes 52. pants. Grām.: Latvijas Republikas Satversmes komentāri. III nodaļa. Valsts prezidents. IV nodaļa. Ministru kabinets. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2017, 421. – 422. lpp.*). Latvijas Senāta senatori atzinuši, ka Saeimas priekšsēdētāja biedri var izpildīt Valsts prezidenta vietu, ja Saeimas priekšsēdētājs ir aizkavēts to darīt vai atrodas prombūtnē (*sk.: Senatoru atzinums. Latviju Ziņas, 1948. gada 17. aprīlis, Nr. 29, 2. lpp.*).

Satversmes normas Latvijas tiesiskajā sistēmā interpretē nevis formāli un dogmatiski, bet gan dinamiski, lai nodrošinātu normu mērķa efektīvu sasniegšanu un īstenošanu. Satversme vienmēr ir iztulkojama, ņemot vērā pārmaiņas sabiedrības dzīvē, pieejamo tehnoloģiju un zinātnes sasniegumu iespējas un juridiskās domas attīstību Rietumu tiesību tradīcijā.

Satversmes 52. panta teksts un līdzšinējā prakse ļauj to iztulkot dinamiski, lai nodrošinātu normas mērķa sasniegšanu un valsts augstāko amatpersonu pilnvaru maksimāli efektīvu īstenošanu valsts interesēs, nepārtraukti saglabājot pilnu valsts rīcībspēju.

Tādēļ saziņā ar Saeimas priekšsēdētāju esam vienojušies par turpmāku Satversmes 52. panta piemērošanu un līdzšinējās interpretācijas konsolidāciju.

Ja laikā, kad būšu plānojis atrasties ārpus valsts robežas, arī Saeimas priekšsēdētāja atradīsies prombūtnē, atbilstoši Satversmes 52. pantam un Saeimas kārtības ruļļa 21. pantam izskatīšu iespēju uzdot izpildīt Valsts prezidenta vietu Saeimas priekšsēdētājas biedrei, kura šajā laikā pildīs Saeimas priekšsēdētājas pienākumus.

Šajā laikā pats turpināšu pildīt visas Valsts prezidenta tiesības, kuras Satversme un pastāvošā konstitucionālā tradīcija ļauj Valsts prezidentam pildīt ārpus valsts robežas. Valsts prezidenta vietas izpildītāja šajā laikā īstenos Valsts prezidenta pienākumus, ja tas ir nepieciešams. Par Valsts prezidenta vietas izpildītājas pilnvaru apjomu, kamēr atradīšos ārpus valsts robežas, allaž vienošos ar Valsts prezidenta vietas izpildītāju atsevišķi.

Valsts prezidents



Egils Levits